

BULGARA ESPERANTISTO

Organo de la Bulgara Esperantista Asocio ☉ Органъ на Българския Есперантски Съюзъ

Aperas monate. — Jara abonpago: Bulgario 30 lv., por aliaj landoj 1.50 sv. fr. аѵ egalvaloro. — Aparta numero kostas 3 lv.

Следъ извънредния конгресъ

Извънреденъ конгресъ не е нѣщо нормално въ живота на една организация. Той показва, че въ нея има криза и че трѣбва да се взематъ о време мѣрки, за да се излѣкува организацията.

Самиятъ фактъ, че българскитѣ есперантисти бидоха свикани тая година на извънреденъ конгресъ, трѣбва да стресне всѣки, който има присърце есперантското дѣло. Извънредниятъ конгресъ на 7 и 8 май не бѣше отъ добро — това сигурно се е разбрало отъ всички. Организацията е доведена въ едно положение, отъ което часъ по-скоро трѣбва да се изкара. Есперантското движение въ страната е въ опасностъ.

Въ своята дейностъ за разпространението на есперанто българскитѣ есперантисти трѣбва да преодоляватъ редъ прѣчки: отъ една страна да разбиватъ равнодушието на маситѣ и да будятъ интересъ къмъ езика и движението, отъ друга да корегиратъ недостатъчно ясното разбиране на нашето дѣло отъ известни части на нашата интелигенция, отъ трета да се борятъ срещу превратнитѣ схващания на нѣкои управляющи кржгове за есперантското движение, та вмѣсто противодействие, да получаваме отъ тѣхъ това съдействие и подкрепа, каквито се дължатъ на всѣко културно-просвѣтно начинание.

За да успѣваме въ тая борба, ние трѣбва да имаме здрава, стегната и дисциплинирана организация. Яви ли се упадъкъ въ организацията и недоимъкъ на срѣдства за действия — ние занемаряваме тоя фронтъ на нашата мирна борба за културно завоевание, и прѣчкитѣ се усилватъ.

Въ нашата организация имено се яви упадъкъ, и условията за дейностъ почватъ да се влошаватъ. За да не стигнемъ до непоправимо положение, наложително бѣше да се спре слизането надолу, да се мобилизиратъ силитѣ на движението, да се корегиратъ грѣшкитѣ, и да се трѣгне пакъ нагоре, макаръ и въ началото бавно.

Много и разнородни сж причинитѣ, които действуваха, за да изпадне нашата организация въ криза. Не е възможно да се изложатъ и изяснятъ въ една кратка статия, като настоящата. Едни отъ тѣхъ сж външни, обективни, които не зависятъ отъ нашата воля и не е въ нашата власть да се справимъ веднага съ тѣхъ и ги отстранимъ. Но има и причини въ самото движение, вътрешни, които можемъ и трѣбва да отстранимъ, и то колкото се може по-скоро. Защото колкото повече тѣ ангажи-

ратъ нашитѣ грижи и нашето внимание, толкова повече ние занемаряваме по-важната и по-трудната борба за преодоляването на външнитѣ причини, и намъ не оставатъ сили за тая борба.

За да туримъ край на вътрешното разяждане на организацията, необходимо е, *всѣки отъ насъ да застане на поста си и изпълни съвестно дълга си къмъ Съюза*. Щомъ еднажъ всѣки съзнае това и се помжчи да го изпълни — ние ще сме вече достатъчна сила, за да трѣгнемъ напредъ.

И въ миналото есперантското движение въ страната е стигало до кризи.

Но обикновено тогава сж липсвали силитѣ, които да спратъ западането, тѣй че се е свършвало съ замиране на движението за известно време, докато нови издѣнки покаратъ и отново заработятъ.

Днесъ отрадното е, че западането стрѣска о време есперантиститѣ и тѣ търсятъ въ себе си сили да го спратъ, преди да стигне до замиране на движението. Тия сили се проявиха въ едно желание да се спаси организацията, ярко проявено въ извънредния конгресъ.

Българскитѣ есперантисти сж подложени на сериозенъ изпитъ: сега тѣ ще докажатъ, дали сж влѣзли въ движението като сериозни хора, които съзнаватъ, какво почватъ и защо го почватъ, или всичко за тѣхъ е било една детинска забава. Дано изпитътъ излѣзе съ утѣшителенъ резултатъ! И дано проявенитѣ въ конгреса пламъчета отъ новъ подемъ се покажатъ отвредъ въ нашата страна, за да се разгори отново огъня на трѣскава и плодородна дейностъ!

Централниятъ комитетъ е на поста си и ще направи всичко възможно, за да се постигне желаното положение. Нека и всѣки отдѣленъ есперантистъ изпълни дълга си — и скоро свѣтълъ день ще настѣпи пакъ за българското есперантско движение.

Ат. Д. Атанасовъ.

Този, който дължи на Съюза, нека задължнѣе най-сетне на друго мѣсто, а да се издължи на своята организация. Тя чака отъ това своето спасение!

Извънредният конгресъ на 7 и 8 май.

Конгресът се откри на 7 май въ 9 ч. сутринта отъ председателя на Бълг. Еспер. Съюзъ г-нъ Георги Актарджиевъ въ салона на Софийското Крояческо Сдружение. Избра се бюро на конгреса въ съставъ: председателъ Рад. Тричковъ (Враца), подпредседателъ Дим. Малчевъ (Пловдивъ), секретари: Бор. Величковъ, Ел. Бегажева, Жакъ Бехаръ и Люб. Петковъ; избра се и комисия за провѣрка на пълномощнитѣ.

Присѣдстваваха повече отъ 100 конгресисти, отъ които 32 редовни делегати на дружества отъ следнитѣ мѣста: София, Враца, Плѣвенъ, Пловдивъ, Търново, Бургазъ, Ст.-Загора, Орѣхово, Петричъ, Карнобатъ, Телишъ, Крамолинъ, Садовецъ, Т.-Пазарджикъ, Казанлъкъ и Беглежъ.

Освенъ делегатитѣ, имаше представители на есперантиститѣ въ следнитѣ мѣста: Г. Орѣховица, Видинъ, Чепеларе и др.

По решение на конгреса, даде се право да участвува въ разискванията всѣки есперантистъ, а правото за гласуване се запази само за редовнитѣ делегати.

Секретарь-касиерътъ на Съюза прочете отчета на Централния комитетъ за времето отъ XIII конгресъ до 1 май 1927 год. Въ отчета се изтъква главно, че поради нехайството, неакуратността и неизправността на есперантиститѣ въ провинцията, Съюзътъ е изпадналъ въ лошо финансово положение и всѣка дейностъ на Централния комитетъ е била парализирана. Постжпленията сж били крайно недостатъчни, а разходитѣ сж си вървѣли безспирно. Финансовото положение е изразено въ следния

БАЛАНСЪ

къмъ 1 май 1927 година.

Наименование на смѣткитѣ	ОБОРОТЪ		ОСТАТЪЦИ	
	да дава	да зема	да дава	да зема
1 Каса	148708 20	148467 55	240 65	
2 Стоки	193745 04	151177 83	42567 21	
3 Дебитори и кредитори	161073 30	180544 90		19471 60
4 Мебели	4103 —		4103 —	
5 Общи разноси	72517 65	72517 65		
6 Членски вносъ	6975 —	6975 —		
7 Konst. represent.	1900 —	1900 —		
8 Есперантск.домъ		11124 —		11124 —
9 Фондъ конгресъ	1514 80		1514 80	
10 Загуби и печал.	75893 16	93723 22		17830 60
	666430 15	666430 15	48425 66	48425 66

1) Забележка. *Непредвидени* въ „загуби“ сж суми несъбираеми (проток. 5. IV. 1927 год.) и разликата между продажната и костуема стойностъ на стоки, върнати отъ дебитори.

Случайни въ „печалби“ сж суми, съ които сж били завѣрени нѣкои лица, а въ послѣствие се оказва, че сж пратени за абонаменти, продажба вестника и пр.

С М Ъ Т К А¹⁾

ЗАГУБИ и ПЕЧАЛБИ къмъ 1 май 1927 година.

ЗАГУБИ

ПЕЧАЛБИ

Изразходвано за Bulg. Esp.	10352 60	Отъ продажба на стоки	50269 02
Канцеларски и пощенски	6822 65	Отъ абонам. и прод. В. Е.	26931 —
Възнаграждения	50800 —	Отъ членски вн. и К. Р.	8815 —
Наемъ, освѣтл., отопл.	14895 —	Отъ недобори 1925—26 год.	16113 50
Непредвидени	3452 48	Отъ случайни	1947 30
Загуба 1925/26 г.	779 13	Отъ пост. за пощ. разноси	856 10
Печалба	17830 06		
Всичко	104931 92	Всичко	104931 92

Отъ последвалитѣ разисквания се изнесе, че Съюзътъ има да събира надъ 100,000 лв., а дължи на разни кредитори около 50,000 лв. Тѣй че на книга той е въ печалба и би могълъ да се впуска въ инициативи. Фактически, обаче, длъжницитѣ не плащатъ, кредиторитѣ си искатъ вземанията, а съюзътъ не може да посреща и най-обикновенитѣ ежедневни разходи.

Обсѣдиха се обстойно причинитѣ за това, прецени се и дейността на Централния комитетъ, който е допусналъ работитѣ да стигнатъ до това положение. Членътъ на Ц. К. Конст. Кирковъ прочете изложението, което сж отправили петъ члена на комитета до постоянното присѣдствие (състоящо

Обяснение къмъ баланса и с/ка „загуби и печалби“.

Както се вижда отъ баланса, салдо „дебитъ и кредитъ“ показва задължение въ повече 19 хиляди лв. Фактически това не е така точно. По книгитѣ на Съюза, като кредитори фигуриратъ и лицата, които сж дали книги не на кредитъ, а на консигнация. Такива сж напр. „Краткъ курсъ по Е.“, „Е. ще завладѣе свѣта“, „Remetогој“, „Универ. речн.“ и пр. Отъ сжщитѣ къмъ 1 май има наличностъ на стойностъ 14 хил. лв. Върнатъ ли се непродаденитѣ екземпляри, това задължение пада. Въ сжщото салдо влиза и авторски хонораръ за Синтаксиса 9000 лв., което е задължение платимо следъ пълното покриване разноситѣ по изданието и то не пакъ наведнажъ, а процентно съобразно продажбата. Тукъ сж и други по-дребни кредитори, вписани като такива, поради това, че сж пратили суми безъ да съобщатъ тѣхното предназначение и постепенно се указва, че сж за абонаменти, отъ продажба и пр.

Салдо „стоки“ сочи, че Съюза разполага съ стоки, чиято стойностъ по костуема цена, общо е 42 хил. лева.

А отъ тия стоки, само наличнитѣ 1700 екз. Синтаксисъ, смѣтани не по костуемата цена, а по продажна безъ 25% за отстъпъ и пощ. разн.—даватъ 28 хил. лв.

За В. Е. действително е получено повече, отколкото е изразходвано. Списанието не е могло да се печата редовно, само защото десетки абонати сж внесли абонамента си 35 или 60 лв., а въ сжщото време сж изискали учебници, речници и пр. за стотици лв., чиято стойностъ не сж пратили. Съ това тѣ сжщитѣ сж взели не само своя абонаментъ, но и тоя на десетъ-двадесетъ души.

Къде е получената счетоводно печалба 17830 лв.? — Тя е въ тия секции на Съюза и отдѣлни есперантисти, които сж взели стоки и не ги плащатъ, въпрѣки че сж ги продали отдавна, или пкъкъ ги задържатъ, а центъра ги счита вече за продадена.

се отъ председателя и секретаря) и сж настоявали да се взематъ веднага мѣрки за отстраняване на злото. Отъ това изложение се разбра, че въ тоя критически периодъ Централниятъ комитетъ съ месеци не се е събиралъ на заседание, въпрѣки желанието и настояванията — не само устни, но и писмени — на повечето отъ членоветъ му, и че неговиятъ пълненъ съставъ не е могълъ да бжде посветенъ въ сжщинското състояние на съюзнитъ финанси.

Възъ основа на всички тия разисквания конгресътъ гласува следната

РЕЗОЛЮЦИЯ

Извънредниятъ конгресъ на Б. Е. С., въ заседанията си на 7 и 8 май 1927 год., като се занима обстоятелно съ положението на Б. Е. С. и изслуша обясненията на Ц. К., констатира, че Съюзътъ преживѣва остра финансова и организационна криза и намира, че причината за това положение, освенъ въ общата стопанска криза, се крие, както въ държането на българскитъ есперантисти, така и въ дейността на Ц. К., а именно:

1. Вината на есперантиститъ се състои въ това: систематически сж оставали и оставатъ неиздѣлжени за поржкитъ, които сж правила въ Ц. К., както и за членскитъ си вноски и карти, и по този начинъ сж спѣвали всѣка инициатива на Ц. К. и всѣка възможностъ за сериозна работа.

2. Вината на Ц. К. се състои въ следното:

а) не се е приспособявалъ на време къмъ особенитъ условия, при които се е развивало движението;

б) не е проявилъ и тоя минимумъ дейностъ за пропагандата на есперанто, която е била възможна;

в) не е следвалъ, както и предишнитъ централни комитети, една добра финансова политика и политика на кредитиране.

3. Специално постоянното присжтствие е виновно че не е свиквало членоветъ на Ц. К. на заседания, въпрѣки настоятелнитъ покани за това отъ страна на всички останали членове отъ комитета.

4. Конгресътъ намира, че и контролната комисия не е била редовна въ изпълнение длжността си, като не е правила редовно ревизии на Ц. К., при което тя би забелѣзала пораждащата се финансова криза и да я спре, като изясни предъ съюзнитъ членове положението, въ което ще се изпадне, ако се върви по тоя пжтъ. Или съ други думи, тя можеше да вземе инициатива за излизане на по-добъръ пжтъ.

Конгресътъ вменява въ дългъ на бждащето ржководство, да влѣзе въ разбирателство съ отдѣлнитъ есперантски организации, като Уч. Есп. Лига и други, и ги привлече къмъ обща дейностъ.

Настоява, бждащиятъ Ц. К., да прави винаги енергични постжпки предъ съответнитъ административни органи, училищни власти и др., които, идентифицирайки погрѣшно есперантското движение съ други забранени отъ закона, му прѣчатъ или го прѣследватъ неоснователно.

Накрая конгресътъ прави горещъ апелъ къмъ българскитъ есперантисти — дружества, групи и отдѣлни лица — да съзнаятъ важността на момента, който преживѣва Съюзътъ, да се издѣлжатъ къмъ него, да спазватъ устава, конгреснитъ решения, като не се подаватъ на разпространяванитъ тенденциозни слухове.

Следъ това конгресътъ се занима и съ бждащата дейностъ на Съюза. Предлагаше се, да се преустанови всѣка търговска дейностъ, като уси-

лията на Съюза се насочатъ къмъ прѣжитъ му културно-просвѣтни задачи. Предлагаше се, да се обособи търговската дейностъ въ Есперантската Кооперация, съ която Съюзътъ да бжде въ по-тѣсни връзки.

Всичко това обаче е въпросъ не на непосредственото бждаще. Конгресътъ възприе, че сега за сега всичкитъ усилия трѣбва да се насочатъ къмъ това: да се събератъ сумитъ, които групи и отдѣлни лица дължатъ на Съюза, да се изплатятъ задълженията и, следъ като се разчистятъ тия смѣтки, да се пристжпи на XIV редовенъ конгресъ къмъ разрешаване въпроситъ за бждащата дейностъ и бждащото устройство на организацията при едно ясно положение.

Конгресътъ избра времененъ Централенъ Комитетъ, комуто възложи презъ тия три месеца, които оставатъ до конгреса, да извърши тая работа. Въ комитета влѣзоха: Ат. Д. Атанасовъ, Конст. Кирковъ, Пан. Колевъ, Зах. Захариевъ, Мих. Аджаровъ, Ел. Бегажева и Ст. Коюмджиевъ. Избра се контролна комисиия въ съставъ: Ст. Минковъ, Киро Георгиевъ и Асенъ Григоровъ.

Следъ като се изказаха пожелания за успѣшно постигане на поставенитъ задачи, конгресътъ се закри на 8 май въ 8 часа вечерята при общъ ентузиазъмъ.

*

Конгресътъ бѣ поздравенъ отъ почетния председател на Съюза г. проф. Д-ръ Ив. Д. Шишмановъ съ следното писмо:

Господа конгресисти,

Скърбя, че заболяването на жена ми ми попрѣчи да Ви предамъ устно своитъ благопожелания за успѣшна работа.

Вие всички знаете, обаче, колко скжпо ми е есперантското движение и колко горещо е желанието ми да се преодолеятъ всички трудности, съпрежени съ всѣко предприятие у насъ, особено въ днешнитъ времена на обществена и финансова криза.

Дълбоко съмъ убеденъ, обаче, че съ критично и спокойно отношение къмъ изникналитъ въпроси ще се намѣри винаги едно задоволително решение и на най-труднитъ проблеми.

Esperantistoj ofte eraras, sed Esperanto ĉiam marŝas antaŭen!

Kun samideana saluto

Проф. д-ръ Ив. Д. Шишмановъ.

Конгресътъ прие съ бурни аплодисменти тоя приветъ и възложи на конгресното бюро да изрази въ отговоръ на професора чувствата, които българскитъ есперантисти хранятъ къмъ него.

Конгресътъ поздравилъ сжщо писмено и заседаващия едновременно въ столицата конгресъ на телеграфо-пощенския съюзъ, отъ който се поднесоха въ отговоръ устно привети и пожелания.

*

На втория день на конгреса бѣ уреденъ и общъ другарски обѣдъ въ пивница „Адамовъ“.

По време на конгреса се състояха събрания на делегати и членове на Ц. Е. А. и на Есперантското Кооперативно Сдружение въ България. За работата и решенията на първото се говори въ специална бележка на друго мѣсто въ настоящия брой. За събранието на кооперацията и за днешното ѝ положение ще дадемъ бележки въ идния брой.

За нашето списание

Както виждатъ читателитѣ, „Bulgara Esperantisto“ почва отново излизането си, обаче съ много скромненъ обемъ: само четири страници.

Бързаме да заявимъ, че желанието на Централния Комитетъ е да не се застоимъ въ това положение, а да достигнемъ по-скоро 8 и 12 страници, безъ да се увеличава абонаментътъ.

Кога ще стане това?

Отговорътъ зависи всецѣло отъ есперантитѣ въ България.

Сегашниятъ обемъ е изразъ на финансовата мощъ на Съюза. Дано наскоро увеличаването на списанието почне да показва като термометъръ финансовото засилване на организацията. Могли сме въ миналото да дадемъ тласъкъ на съюзния органъ, ще можемъ и сега, ако съ съзнание и преданостъ всѣки отъ насъ изпълни дълга си.

Отъ редакцията.

Ц. Е. А.

Събранието на българскитѣ делегати и членове на Ц. Е. А. презъ извънредния конгресъ обсъди въпроса за установяване на Ц. Е. А.-територия въ България и намѣри, че това би било отъ полза както за Ц. Е. А., тъй и за самитѣ ѝ членове въ страната. Възъ основа на това събранието постанови да се подложи на одобрение отъ неприсъжтсвувалитѣ делегати следното решение:

Установява се въ България територия на Ц. Е. А. Всички вноски за Ц. Е. А. ще ставатъ чрезъ главния делегатъ за страната. Мѣстнитѣ делегати задържатъ отъ събиранитѣ суми по 5% за пощ. разноски, а останалитѣ 5% се удържатъ отъ главния делегатъ. За времененъ главенъ делегатъ се избра *Атанасъ Д. Атанасовъ* (София, Оборище 68).

Следъ като мѣстнитѣ делегати дадатъ съгласие за това решение, то да се съобщи въ Ц. Е. А. за утвърждаване.

Умоляватъ се делегатитѣ да изпратятъ мнението си писмено на *Ат. Д. Атанасовъ*. Който до 5 юний не отговори, ще се счита, че приема решението.

Една нова полезна инициатива

По частенъ починъ въ София е основана „Каса за пропаганда на Есперанто“, която има за целъ да образува единъ малкъ капиталъ, който да бжде като резервъ за моменти, когато е необходимо да се подкрепи пропагандата, а липсватъ налични срѣдства.

Капиталътъ се образува отъ дарения и отъ други постъпления.

Касата се ръководи отъ четиримата си основатели поправила, изработени отъ тѣхъ. Отъ нея се отпускатъ суми само за най-належащи нужди, свързани съ пропагандата, и то ако всички четири члена сж единодушно съгласни да се направи предлаганиятъ разходъ. За първата година е предвидена неприкосновена частъ отъ 500 лв., а следъ това — 1000 лв., които сж неприкосновена основа и въ никой слу-

чай не могатъ да се изразходватъ, щомъ останатъ само тѣ въ касата.

Комитетътъ, който е основалъ касата и я ръководи, се състои отъ: *Ат. Д. Атанасовъ*, *Пан. Ат. Колевъ*, *Капитанъ Ст. Радевъ* и г-жа *Б. О. Маринова*.

Критическото финансово положение на Съюза, което днесъ не му дава възможностъ да подкрепи никоя пропагандична инициатива, най-ясно доказва, колко наложително е съществуването на такава самостоятелна каса, която, не свързана съ смѣткитѣ на организацията, въ належащи минути ще може да подкрепи пропагандата на Есперанто.

Уредницитѣ приемеръ съ благодарностъ и най-малкитѣ дарения за касата.

Периодически чрезъ органа на Б. Е. С. ще се представя състоянието на Касата.

Къмъ 20 май т. г. тя разполага съ 2405 лв., вложени въ Индустриалната Кооперативна Банка въ София.

Вести.

Есперантисти, свикнете да четете внимателно тоя отдѣлъ!

Секретаритѣ и касиеритѣ на мѣстнитѣ дружества да го следятъ и си взематъ добра бележка отъ всѣко съобщение.

Отъ Централния Комитетъ. Първитѣ поважни решения на Ц. К. сж:

1. Възнаграждението на секретаръ-касиера се опредѣли 1500 лв. месечно, като, ако до конгреса съюзнитѣ финанси се оправятъ и позволятъ това, ще се опредѣли за изтеклитѣ месеци и едно добавъчно възнаграждение въ размѣръ до 500 лева месечно.

2. Отъ 1 юний досегашното помѣщение на съюзната канцелария се напуща. Ще се потърси до тогава по-евтино помѣщение.

3. Никакви разходи не могатъ да се правятъ безъ надлежно разрешение на Ц. К. На секр.-касиера се авансира една сума отъ 200 лв., за канцеларски разходи; тоя кредитъ се подновява отъ Ц. К. само следъ като бжде изчерпанъ и следъ като секр.-касиерътъ се отчете за него. Всички суми надъ 200 лв. се внасятъ ежеседмично въ кредитенъ институтъ.

4. Всички суми, пратени за абонаментъ, се събиратъ отдѣлно и въ никой случай не могатъ да служатъ за покриване на други разходи, вънъ отъ издаването на органа. Печалбата, ако има такава, може да се използва само следъ като се осигури издаването на списанието до края на годишнината.

5. „Bulgara Esperantisto“ ще даде още 8 броя за текущата година, по единъ месечно. Следъ десетия брой започва IX годишнина. Абонаментътъ му се свежда до 30 лв. Тия абонати, които сж предплатили по 60 лв., ще се смѣта, че сж авансирани частъ отъ абонамента си за IX годишнина. Списанието ще започне съ 4 страници и ще увеличава обема си съобразно съ постъпленията.

6. Прекратява се всѣко изпращане на стоки отъ съюзната канцелария на кредитъ.

7. Централниятъ комитетъ ще се събира редовно най-малко еднажъ въ седмицата, а при особени случаи и по-често.

8. Въ заседанията на Ц. К. да присъжтствува и представителъ на Контролната Комисия.